

Mikor megtudtam, hogy interjút készíthetek dr. Ranschburg Jenővel, nagyon örültem, hiszen régóta vártam a vele való találkozást. A professzor a valóságban még annál is kedvesebb, mint azt a tévé képernyőjén oly sokszor láthatjuk. És meglepően őszinte. Főiskolai tanulmányaim során találkozhattam már könyveivel, így a Félelem, harag agresszió, A világ megismerése óvodáskorban, Jellem és jellemtelenség, Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban című művekkel. Legújabb kötete a Gepárdkölykök az iskolakezdő diákokról szól szülőknek, pedagógusoknak. Bizonyára sokan feltették már neki a kérdést – elsőként –, hogy miért lett pszichológus aki immár 40 éve foglalkozik a gyerekek fejlődésével. A magatartási problémákról tartott előadást Nagyatádon Ranschburg Jenő professzor. Nemcsak pedagógusok, hanem főiskolai hallgatók is kíváncsiak voltak a népszerű tudós mondanójára.

– Engem soha nem a gyerekek érdekeltek, hanem a felnőttek. És arra jöttem rá szakmai munkám során, hogy akkor tudok meg a felnőttekről legtöbbet, ha a gyerekeket vizsgálom, ha a gyerekekkel foglalkozom. Az emberek javarésze a mindennapi életében megfedlekzik a gyerekkoráról. Nagyon is jól értelmezhető, visszavezethető a gyerekkorukra szinte minden felnőttkori cselekedetük. Az, hogy gyerekek voltak, s hogy milyen gyerekek voltak, annak óriási szerepe van a felnőtté válás folyamatában, és abban is, hogy milyen karakterré válnak.

– Fontos, hogy az emberek tudatában a vallás és az erkölcs elkülönüljön? Vagyis fontos, hogy vallásos emberekben is kialakuljon valamiféle moralitás?

– Igen. Ám nem mindenki ért egyet azzal, hogy létezik erkölcs vallás nélkül. Vannak akik azt mondják, hogy nem feltétlenül kell a vallásba belevinni az erkölcsöt, hiszen nagyon sok olyan vallás létezik, amelyik egyáltalán nem tartalmaz erkölcsi problémákat. Én azonban úgy tartom, ahogy azt Ön is mondta, hogy létezik erkölcs a vallásban is – ezt vallás erkölcsnek hívjuk –, de nem feltétlenül kell hívőnek és vallásosnak lenni ahhoz, hogy az ember erkölcsös legyen. Mit is értek azon, hogy valaki erkölcsös? Az én számomra mindenekelőtt azt jelenti, hogy lehetőleg szándékosan ne ártson másoknak! Ezt én a saját erkölcsi magatartásom alapelveként értelmezem, és akkor, amikor erkölccsel az én szakmám nézőpontjából foglalkoztam, akkor mindig ez volt a vezérelvem. Meggyőződésemmel, hogy abból kiindulva kell tanítani és nevelni a gyerekeket, hogy lássák, át tudják élni a másik ember kínját és báját. Én ezt úgy szoktam megfogalmazni valaha a diákjaimnak, hogy bele tudjanak bújni egy másik ember bőrébe, az ő szemével tudják látni a világot, és érezni tudják azt a szenvedést, amit ők maguk okoznak. Meggyőződésemmel, hogy morálissá ezen keresztül lehet nevelni olyan embereket, akiknek nincs vallási fogódzójuk.

– Ön irodalmárnak, magyartanárnak készült. Verseket, színdarabokat, mesejátékokat is írt gyerekeknek. Soba nem készült tudatosan a pszichológiai pályára. Miért választotta mégis ezt a szakmát?

– Igen, én magyar-pszichológia szakos voltam, és igazából magyartanár szerettem volna lenni világletemben. A döntő oka ennek egy véletlen volt. Előtte gyógyypedagógiai tanárképző

főiskolát végeztem, és a főiskolai szakdolgozatomat – amit a vak gyerekekről készített munkámból írtam –, a Magyar Pszichológiai Szemle megjelentette. Ekkor a Magyar Tudományos Akadémia Pszichológiai Intézete meghívott engem segédmunkatársnak. Így lettem pszichológus. – *Bejárta a fél világot, külföldön is tart előadásokat. Számos könyvet írt, cikkeket publikált. Beszélgetésünk után pár nappal Japánba indul, hogy előadást tartson egyik könyvéről. Utazásairól érdekesen, de szerényen számolt be.*

– Sok országban jártam, de nálam sokkal nagyobb utazók vannak. A szakma mindig azon nevetett, hogy én mindenhol pár nappal hamarabb jöttem haza, merthogy arra voltam kíváncsi, hogy sárgák-e még a villamosok Pesten. Ezt nem tudom igazán megmagyarázni, egyszer csak elkezd húzni valami, és akkor muszáj visszajönnöm.

Megjelent ez a könyvem japánul. Ezt nagy büszkén „jelentem”. És nagy sikere van, aminek következtében meghívtak Tokióba, saját könyvemből, négy előadásra. 17 évvel ezelőtt már tanítottam Tokióban, Oszakában és Kiotóban is. Japán rettentő érdekes és izgalmas ország. Nagyon szerettem ott lenni. Kezdetben szokatlan. Egy dologban előítéletes vagyok, és ezt azoknak mondom, akik talán meg tudják ezt érteni. A magyar ételeket szeretem, és minél kevésbé magyar egy étel, annál nehezebben tudom elfogyasztani. Rettenetesen nehéz a japán koszt. Viszont az alvás és az étkezés mégis rendkívül érdekes, mert ugye földön kell aludni, és a földön ülve kell étkezni – pláne, ha az ember japán családnál él – ami viszont testedzésnek igazán kiváló. Igazában azt mondom, hogy utazni nagyon jó dolog, de ne haragudjanak meg, a legjobb benne számomra, ha hazajön az ember.

– *Hazajönni a családba, a gyerekekhez, unokákhoz. A professzor három gyermek édesapja. Egy pszichológus használja-e gyermekeinek nevelésekor azokat az ismereteket, amiket az évek során elsajátított?*

– Kérem Önt is és az olvasókat is, hogy ne érezzenek engem nagyképűnek és hiúnak se – pedig egy kicsit hiú vagyok. Az az érzésem, hogy nekem nagyon jól sikerült gyermekeim, és nagyszerűen sikerült unokáim vannak. Nem tudom igazán megmondani, hogy mennyiben játszott ebben szerepet az, hogy pszichológus vagyok, mert én mindig igyekeztem távol tartani a szakmámat az otthonomtól. Amennyire lehetett, én nem voltam pszichológus otthon. Apa próbáltam lenni. És ez igazában több, mint ha valaki pszichológus.

– *Önhöz fűződik a pedagógusoknak szánt műsor, a Családi Kör, melyet 30 éve vetítettek először a Magyar Televízióban. Tavasztól ismét műsorra szeretnék tűzni.*

– Jelenleg van egy felkérésem, ami azt jelenti, ha igaz – mert elhinni csak azt lehet, ami már faktum –, valamikor februárban–márciusban újra elindul a műsor. A Családi Kör egy sok éven át folyó nevelési műsora volt a Magyar Televízióknak, melyet körülbelül 10 évig én vezettem. Nem jó a kifejezés, hiszen valójában Kelemen Endre vezette. Én voltam a pszichológiai szakértő. Valahogy hozzám nőtt, és én hozzá nőttem. Nagyon szerettem. Ma is úgy érzem, hogy nagy szükség van ilyen műsorokra, elsősorban azok számára, akik azt érzik, hogy mankó kelleme. Akik érzik a tanácstalanságot, és akiknek az alapelvük, a nevelés lényegével alkotott világképük hasonlít az enyémhez. Mert ezen a világképen alakítani televízió keresztül nem lehet. Aki homlokegyenest ellenkező, az ki fogja kapcsolni a készüléket. Ám akié azonos, de abban egyedül érzi magát, segítséget, megerősítést, iránymutatást vár – és nem vagyunk kevesen –, azoknak ez biztosan nagyon hasznos műsor lenne. Remélem, hogy lesz.